

Sosiaalityön vaikuttavuus ja arviointi

Pirkanmaan hyvinvointialueen
Asiakkuus- ja laatujaosto 18.12.2023

Minna Kivipelto (THL)

Sote-järjestämislaki (612/2021) velvoittaa

- 6 § Hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen kunnassa
 - Hyvinvoinnista ja terveydestä raportointi
 - Hyvinvointikertomus ja -suunnitelma
- 22 § Valtakunnalliset tavoitteet sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämiselle
 - Valtioneuvosto asettaa tavoitteet yhdenvertaisen, laadukkaan ja kustannusvaikuttavan sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämiselle (joka 4. vuosi)
- 29 § Hyvinvointialueen sosiaali- ja terveydenhuollon seuranta ja arviointivelvollisuus
 - Alueen on seurattava väestön hyvinvointia ja terveyttä väestöryhmittäin, sosiaali- ja terveydenhuollon tarvetta, saatavuutta, laatua, vaikuttavuutta ja yhdenvertaisuutta, asiakkaiden palvelujen yhteensovittamista sekä sosiaali- ja terveydenhuollon kustannuksia ja tuottavuutta
 - Alueen on verrattava tietoja vastaavaan muita hv-alueita koskevaan tietoon
- 30 § Terveyden ja hyvinvoinnin laitoksen asiantuntija-arviot

Sosiaalihuoltolaki (2014/1301, 15§)

- Sosiaalityön tavoitteena on
 - lieventää elämäntilanteen vaikeuksia
 - vahvistaa yksilöiden ja perheiden omia toimintaedellytyksiä ja osallisuutta
 - edistää yhteisöjen sosiaalista eheyttä
- Sosiaalityössä tehdään
 - yksilö- ja perhekohtaista asiakas- ja asiantuntijatyötä
 - rakennetaan yksilön tai perheen tarpeita vastaava sosiaalisen tuen ja palvelujen kokonaisuus
 - ohjataan ja seurataan tavoitteiden toteutumista ja vaikuttavuutta

Kanta-palvelut

- Tavoitteena, että asiakastiedot ovat tietoturvallisesti saatavilla kaikkialla siellä, missä asiakastyötä tehdään.
- Lisäksi Kanta-palveluilla parannetaan tiedon käytettävyyttä.
- Yhtenäisesti määritellyt määrämuotoiset ja rakenteiset asiakastiedot ovat lähtökohta niiden tehokkaalle hyödyntämiselle niin asiakastyössä, johtamisessa, tilastoinnissa kuin tutkimuskäytössäkin.
- Valtakunnallisilla tietojärjestelmäpalveluilla huolehditaan myös keskitetysti asiakastietojen sähköisestä säilyttämisestä ja siitä, että sosiaalihuollon asiakkailta on pääsy omiin asiakastietoihinsa ajasta ja paikasta riippumatta.

Sosiaalihuollon asiakastiedon arkisto

- Osa valtakunnallisia tietojärjestelmäpalveluita (Kanta-palvelut)
- Asiakastietolaki: sosiaalihuollon palvelunantajien tulee liittyä Kanta-palvelujen käyttäjiksi 1.9.2024 mennessä
- Liittymisen jälkeen syntyvät asiakasasiakirjat on tallennettava Sosiaalihuollon asiakastiedon arkistoon.
- Tallennusvelvollisuus koskee aluksi vain sosiaalihuollon yleispalveluja.

Sosiaalihuollon kirjaaminen

- THL antaa määräykset sosiaalihuollon asiakasasiakirjojen rakenteista ja asiakasasiakirjoihin merkittävistä tiedoista.
- Asiakastyössä käytettävät asiakirjat löytyvät THL:n Sosmeta-palvelusta, esimerkiksi:
 - [Työikäisten palvelutarpeen arvio](#) -asiakirja
 - [Työikäisten palvelujen asiakassuunnitelma](#) -asiakirja
 - Asiakassuunnitelma-asiakirja sisältää sosiaalityön AVAIN-vaikuttavuusmittarin → asiakirja tulee velvoittavaksi 9/2024.
 1. Asiakkaan tavoitteet + arviointi
 2. Sosiaalityön menetelmät + arviointi
 3. Tavoitteiden saavuttamiseen liittyvät tilannetekijät + arviointi
 4. Palvelujen käyttö

Laki sosiaali- ja terveystietojen toissijaisesta käytöstä, 552/2019

- Lain tavoitteena on mahdollistaa sosiaali- ja terveydenhuollon toiminnassa sekä sosiaali- ja terveysalan ohjaus-, valvonta-, tutkimus- ja tilastotarkoituksessa tallennettujen henkilötietojen tehokas ja tietoturvallinen käsittely sekä niiden yhdistäminen Kansaneläkelaitoksen, Väestörekisterikeskuksen, Tilastokeskuksen ja Eläketurvakeskuksen henkilötietoihin.
- Sosiaali- tai terveydenhuollon palvelunantajalla on oikeus käsitellä ja yhdistellä tunnisteellisesti sen omiin rekistereihin tallennettuja asiakastietoja palvelutoiminnan tuottamista, seuranta, arviointia, suunnittelua, kehittämistä, johtamista ja valvontaa varten.

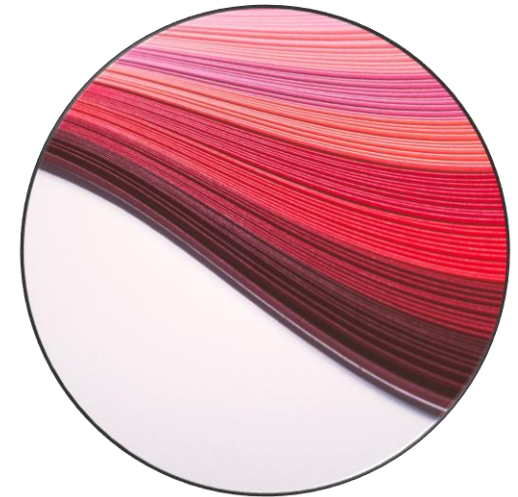
Lähiaikojen tavoitteita

- Sosiaalityössä on otettu asiakassuunnitelmat ja AVAIN-mittari käyttöön.
- Vaikuttavuuden arvioinnin prosessi ja vastuuhenkilöt on kuvattuna.
- Nimetty vastuutahot, jotka vastaavat tiedolla ohjaamisesta ja johtamisesta.
- Tietojärjestelmähankintoihin mukaan tutkimusosaamista.
- Osataan kertoa, miten asiakkaiden ääni otetaan vaikuttavuuden arvioinneissa huomioon.
- Tietoa palvelujen vaikuttavuudesta löytyy alueen nettisivuilta.

6. Johtopäätöksiä

Mitä vaikuttavuuden arviointi edellyttää?

- Mittareita ja indikaattoreita
- Osaamista
 - Tietoa mittareista ja vaikuttavuuden arvioinnin menetelmistä
 - Kykenee arvioimaan tarvittavan tiedon luonnetta ja laatua
 - Kykenee analysoida ja hyödyntää tietoa
 - Osaa johtaa ja ohjata tiedon avulla
- Toimivia tietojärjestelmiä
 - Yhteensopivuus
 - Tietojen saaminen ulos
 - Vastuut

7. Lähteitä

Lähteitä

- Lehmuskoski, Antero & Palm, Niina & Suhonen, Marko (toim.) [Kanta-palvelujen käsikirja sosiaalihuollon toimijoille](#).
- Tanner, Niina & Kivipelto, Minna (2022) [AVAIN-mittarin käyttö aikuissosiaalityössä](#). Ohjaus 3/2022. Helsinki: Terveyden ja hyvinvoinnin laitos.

Yhteystiedot:

[Minna Kivipelto](#)

Sähköposti: etunimi.sukunimi@thl.fi

X [@Minnakivipelto](#)

Katso lisää:

- [AVAIN-mittari](#)
- [Toimeentulotuki, palvelut ja etuudet sote-integraatiossa \(ToituAvain\)](#)

Kiitos!